

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Bitlis Tatvan Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talebi ve Tatvan sulh Ceza hakimliği'nin kararıyla Garzan Mezarlığı'na 2017 yılında iş makinaları ile girilerek 267 cenaze mezarlardan usulsuzce çıkartılıp İstanbul adli tıbbı gönderilmiştir. Ardından 261 cenaze İstanbul-Kilyos'ta otoban kenarında üstüste usulsüzce gömülmüştür. Mevcut durum için gerekli çalışmaların yapılması amacıyla Anayasa'nın 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırılması açılması için gereğini arz ederim.

[Signature]

Ayşe SÜRÜCÜ

Şanlıurfa Milletvekili

GEREKÇE

Garzan Mezarlığı, farklı çatışmalarda yaşamını yitiren insanların ve 2013 yılında başlatılan çözüm sürecinde toplu mezarlardan çıkan cenazelerin gömüldüğü, Bitlis'in Yukarıölek Köyü'nde bulunan bir mezarlıktır. Bitlis Tatvan Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talebi ve Tatvan sulh Ceza hakimliği'nin kararıyla Garzan Mezarlığı'na 2017 yılında iş makinaları ile girilerek 268 cenaze mezarlardan usulsuzce çıkartılıp İstanbul adli tıba gönderilmiştir.

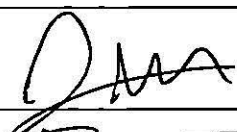
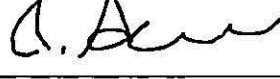
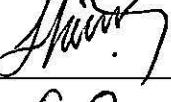
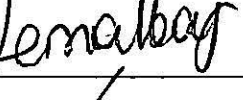
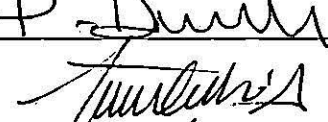
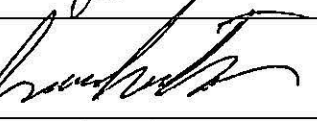
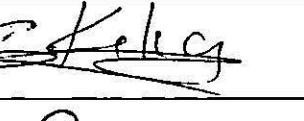
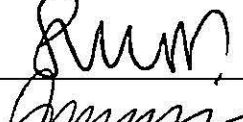
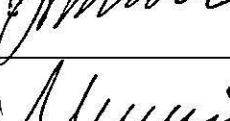
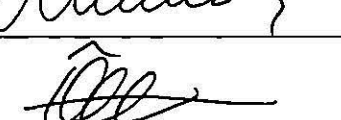
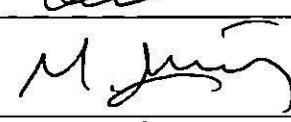
Savcılık makamı kanuna ters düşerek defin ruhsatının bulunduğu cenazelerinde çıkartılmasından bir sorun görmemiştir. Aileler 3 yıldır tam anlamıyla prosedür işkencesi yaşamaktadır. Aynı zamanda adli tıp alenen hantal bir çalışma süreci işletmiş olup, aileler ülkenin dört bir yanından İstanbul'a gelip DNA örneği vermek zorunda kalmıştır. Mezar açma işleminde iş makineleri kullanıldığı için titizlikle yapıldığından şüphe ettiğimiz DNA eşleşme işlemlerinde şuana kadar 65 başvuru olup 21 eşleşme gerçekleşmiştir.

DNA'sı eşleşen ailelerin yaşadığı sıkıntı cenazeleri aldıktan sonra daha da ağırlaşmıştır. Tekrar memleketlerine götürdükleri cenazeleri gömerken kolluk kuvvetlerinin baskı ve yasaklamaları ile karşılaşmıştır. Örneğin, Bitlis'in Dilburnu Köyü'nde yaşayan akraba iki ailenin çocukları yani aynı soy ismi taşıyan iki kuzenin, yan yana bile gömülmesine dahil verilmemiştir. Cenazelerin yeniden defin sırasında mezar kazma, gömme işlemine dahi 1. derece akrabalar dışında yaklaşılmamasına izin verilmemiş ve anne babalar kendi elleriyle evlatlarını gömmek durumunda kalmıştır.

Geriye kalan tüm cenazeler ve onlara ek olarak nereden ve nasıl getirildiğini bilmediğimiz 21 cenaze daha getirilerek toplamda 261 cenaze, başına da yansıdığı gibi kapakları kırık bir şekilde, şeffaf bir kutuya konularak İstanbul-Kilyosta otoban bitimindeki bir duvarın dibine üstüste gömülmüştür. Cenazelere olan bu yaklaşımı kabul edilebilir görmemiz mümkün değildir. Bu noktada yas hakkı, gömülme hakkı, ve insan haklarına yönelik ciddi ihlaller yaşanmış olması ve gözler önünde Garzan Mezarlığı'na yapılanlar toplumda ciddi bir hafıza kopuşu ve travma yaratmaktadır.

Esasen burada hükümetin ve adli makamların soruşturma ve kovuşturma süreçlerini işleterek oluşturmaları gereken mezarlık alanlarını fiili bir durum yaratarak bizatihi çatışmalarda yaşamını yitiren insanların yakınları inisiyatif olarak böylesi mezarlıklar oluşturmuştur. Bu mezarlıklar, yaşamını yitiren insanların ailelerinin ve yakınlarının yas süreçlerini yaşayabileceği alanlar olması itibariyle toplumsal travmanın giderilmesinde önemli işlevler üstlenmiştir. Ayrıca ailelerin dini inançları uyarınca da örf ve gelenek hukukuna uygun olarak oluşturulan mezarlıkların fiilen kabulü gerçekleşmiştir.

Şuan da bizzat devletin cenazelerle bu kadar uğraştığı bir ülke örneği daha veremiyoruz. Ölümün politika malzemesi haline getirilmesi toplumsal travmayı derinleştirir, ortak toplumsal hafızada kopuşlar yaratır. İnsanlık tarihinden bu yana ölüye ve geride kalanın yas hakkına saygı insan olmanın en büyük göstergesidir. Ailelerin dini inançları gereğince başta örf ve adet hukuku olmak üzere çok sayıda hakkın ihlal edildiği ve ailelerin yas süreçlerine hürmet edilmediği bir döneme girilmiştir. Bu anlayış henüz Şeyh Said, Said Nursi ve Seyid Rıza'nın mezarının saklanmasıyla başlayan ve hala daha devam eden bir cinnet halidir. Konu ile ilgili bir araştırma komisyonunun kurulmasını arz ediyorum.

1	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
2	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
3	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
4	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	
5	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
6	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	
7	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
8	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
9	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	PERO DUNDAR	MARDİN	
12	TUMA ÇELİK	MARDİN	
13	RIDVAN TURAN	MERSİN	
14	GÜLİSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
15	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	
16	MENSUR IŞIK	MUŞ	
17	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SİİRT	
18	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
19	MURAT SARISAÇ	VAN	
20	MUAZZEZ ORHAN	VAN	